

AAN De Minister van Justitie

DATUM 20 juli 2007

ONS KENMERK z2005-0894/z2007-0024

CONTACTPERSOON

070-8888500

ONDERWERP Verstrekking zwarte lijst drugskoeriers aan de
Verenigde Staten en Australië

Het College bescherming persoonsgegevens (CBP) vraagt, in het bijzonder met het oog op toekomstige ontwikkelingen, opnieuw uw aandacht voor de vereisten volgend uit het toepasselijk wettelijk kader die gelden bij de verstrekking van de zogenaamde zwarte lijst van drugskoeriers aan de Verenigde Staten en Australië. Ik verwijs hierbij tevens naar mijn brief van heden inzake de met deze kwestie samenhangende zwarte lijst drugskoeriers en de convenanten die in dat kader met een aantal luchtvaartmaatschappijen zijn afgesloten.

Beschikkingen tot verstrekking

In aansluiting op de beschikkingen van de Minister van Justitie houdende toestemming voor de verstrekking van de zwarte lijst-gegevens uit de politieregisters van de Koninklijke Marechaussee aan de betreffende luchtvaartmaatschappijen, heeft de Minister voorts door middel van beschikkingen op grond van artikel 18, vijfde lid, Wpolr toestemming gegeven tot verstrekking van de zwarte lijst drugskoeriers aan onder meer buitenlandse politieautoriteiten, met het doel om te verwachten verplaatsingseffecten als gevolg van de weigering tot vervoer van de op de zwarte lijst geplaatsten, te voorkomen.

In december 2004 heeft uw ambtsvoorganger ingestemd met een verstrekking van zwarte lijst-gegevens aan de Drugs Enforcement Administration (DEA) van de Verenigde Staten voor een periode van twee jaar. In mei 2005 werd voorts een machtiging verstrekt om aan de Australian Federal Police van Australië de zwarte lijst-gegevens te verstrekken, eveneens voor een periode van twee jaar.

Bij brief van 27 februari 2006 heeft het CBP het toepasselijk juridisch kader voor deze verstrekkingen uitvoerig toegelicht en de Minister erop gewezen dat het bestaande niveau van bescherming van persoonsgegevens in de politiesector laat zien dat zowel ten aanzien van Australië als de Verenigde Staten (nog) geen sprake is van voldoende niveau van gegevensbescherming. Met name het niveau van gegevensbescherming in de Verenigde Staten wijkt nog aanmerkelijk af van wat de EU en dus ook Nederland adequaat acht. Voor de uiteenzetting van een en ander verwijst het CBP naar de notitie bij voormelde brief, die thans als bijlage wordt bijgevoegd.

Hierbij zij opgemerkt dat de besproken aspecten nog steeds van toepassing zijn, met dien verstande dat enkele bezwaren die ten aanzien van het regime van gegevensbescherming onder de derde pijler in Australië golden inmiddels zijn vervallen, hetgeen onder meer tot gevolg heeft gehad dat Europol met Australië een samenwerkingsovereenkomst voor de uitwisseling van persoonsgegevens heeft afgesloten.

Het CBP herhaalt hier zijn conclusie dat de besluiten ten aanzien van de Verenigde Staten en Australië niet in overeenstemming zijn met de essentiële waarborgen die ingevolge het toepasselijke juridische kader daaraan verbonden dienen te zijn, hetgeen –zeker tegen de achtergrond van het feit dat één van de twee staten de mogelijkheid van oplegging van de doodstraf kent- niet verantwoord lijkt.

De reactie van uw ministerie bij brief van 17 mei 2006 geeft echter blijk van miskennis van het toepasselijke juridisch kader. Ten onrechte wordt in deze brief gesteld dat hier het juridisch kader wordt gevormd door de wederzijdse rechtshulpverdragen met de Verenigde Staten en Australië. Rechtshulpverdragen zijn alleen van toepassing wanneer sprake is van een 'lopende strafzaak' en ontberen rechtskracht ten aanzien van de doorgifte van persoonsgegevens uit politieregisters.

Het CBP heeft in zijn brief van 27 februari 2006 onder meer aandacht gevraagd voor de aspecten verwijdering en vernietiging van gegevens wanneer deze niet langer noodzakelijk zijn en aangedrongen op het treffen van voldoende waarborgen en voorwaarden bij de verstrekking aan de Verenigde Staten.

Ontwikkelingen inzake verstrekking aan de Verenigde Staten

Hoewel het CBP in de eerdergenoemde brief van 27 februari 2006 heeft verzocht te worden geïnformeerd over de evaluatie-informatie, waaronder de verstrekte gegevens en het gebruik daarvan door de Verenigde Staten, heeft het CBP geen verslagen van tussentijdse evaluaties ontvangen. De brief van uw ministerie 17 mei 2006 bevatte slechts een weergave van aspecten uit de evaluaties die tot dan toe hadden plaatsgehad. Bij een op 16 oktober 2006 met uw ministerie gehouden ambtelijk overleg heeft het CBP een aantal essentiële bezwaren ten aanzien van het verstrekkingregime nog eens toegelicht. Bij die gelegenheid is afgesproken dat het verslag van de op korte termijn te houden eindevaluatie spoedig aan het CBP zou worden toegezonden. Ondanks de bezwaren ten aanzien van het verstrekkingregime ontving het CBP van u een besluit van 14 december 2006 houdende toestemming tot verstrekking van de zwarte lijst aan de Verenigde Staten voor een nieuwe periode van twee jaar, met terugwerkende kracht geldend vanaf 1 december 2006. Het toegezegde verslag en de benodigde motivering voor het nieuwe besluit ontbraken. Eind januari 2007 is het CBP door uw ministerie telefonisch geïnformeerd dat de verstrekking aan de Verenigde Staten inmiddels was stopgezet sedert eind december 2006.

Op 1 maart 2007 ontving het CBP van uw ministerie het verslag van de evaluatiebespreking van 22 december 2006 tussen Nederland en de Verenigde Staten met een begeleidende brief. Deze brief bevat de mededeling dat de vertegenwoordigers van de Verenigde Staten hebben aangegeven dat verwijdering van de gegevens uit hun systemen op moeilijkheden zou stuiten. Voorts zou bij een evaluatiebezoek van Nederlandse autoriteiten aan het betreffende

Amerikaanse intelligence centrum waar de verstrekte gegevens verwerkt werden, zijn gebleken dat de gegevens van de zwarte lijst niet verwijderd werden uit het informatiesysteem en dat in het geheel geen maximale bewaartermijn wordt gehanteerd.

Uit het bijgevoegde verslag blijkt ook dat de namen van personen die in Nederland van de zwarte lijst waren gehaald (bijvoorbeeld in verband met vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging) niet uit de systemen in de VS werden verwijderd. Voorts blijkt uit het verslag dat de Verenigde Staten de ontvangen gegevens verder verwerken voor andere doeleinden dan waarvoor de gegevens verstrekt zijn, namelijk ten behoeve van het opstellen van criminaliteitsanalyses. In het verslag wordt vermeld dat tijdens de evaluatiebespreking is afgesproken om de verstrekking van de zwarte lijst voorlopig stop te zetten en een eventuele hervatting ervan te laten afhangen van het oplossen van het geconstateerde probleem dat niet wordt voldaan aan de vereiste verwijdering van gegevens.

Het CBP acht de in dit verslag aangegeven bevindingen zeer ernstige tekortkomingen in de verwerking van persoonsgegevens. Deze ontwikkelingen laten eens te meer het belang zien van een zorgvuldige beoordeling van de relevante aspecten van gegevensbescherming bij deze verstrekking en de noodzaak daartoe toereikende voorwaarden en waarborgen te treffen. Het CBP benadrukt dan ook het belang van het toetsen van al deze aspecten overeenkomstig het in de bijlage geschetste juridische kader. Mocht u een hervatting van de verstrekking aan de Verenigde Staten overwegen, dan dient aan al de door het CBP geconstateerde bezwaren voldoende tegemoet te zijn gekomen.

Ontwikkelingen inzake verstrekking aan Australië

In de brief van uw ministerie van 17 mei 2006 werd aangekondigd het CBP nader te zullen informeren over de resultaten van de evaluatiegesprekken met Australië. Bij het ambtelijk overleg op 16 oktober 2006 is eveneens toegezegd de verslaglegging van de met de Australische autoriteiten te houden evaluatiebesprekingen toe te sturen. Het CBP heeft thans nog geen verslagen van evaluatiebesprekingen met Australië ontvangen.

Op 29 juni 2007 werd het CBP desgevraagd (telefonisch) geïnformeerd dat na enig uitstel in de daaraan voorafgaande week de laatste evaluatiebespreking had plaatsgevonden. De beschikking tot verstrekking was inmiddels verlopen op 30 mei 2007. Het CBP werd meegedeeld dat na afloop van de geldigheid van de beschikking geen verlenging heeft plaatsgevonden, terwijl voorts gedurende de gehele looptijd periode 'hits' ten aanzien van de op de lijst geplaatste personen zijn uitgebleven.

Ik wijs nog eens op het juridisch kader waarin deze verstrekking aan de Australische autoriteiten heeft plaatsgevonden. Artikel 13, eerste lid, Besluit politieregisters schrijft voor dat uit een politieregister gegevens kunnen worden verstrekt aan politie-autoriteiten in een ander land indien dit *noodzakelijk* is op grond van één van de onder a. tot en met c. genoemde gronden. De omstandigheid dat –naar gebleken is- in Australië de verstrekking van de zwarte lijst in een periode van bijna twee jaar geen enkele 'hit' tot gevolg heeft gehad, roept in dat verband de vraag op of het besluit tot verstrekking, bezien in het licht van de vereiste noodzaak, wellicht in een eerder stadium een heroverweging had verdiend.

Tot besluit

Ik vraag u opnieuw met klem om maatregelen te nemen waardoor voortaan kan worden gegarandeerd dat besluiten tot verstrekking van politiegegevens aan de noodzakelijke voorwaarden van gegevensbescherming voldoen, zonder te kort te doen aan de noodzaak tot samenwerking ter bestrijding van ernstige criminaliteit.

Ten slotte verzoek ik u om het CBP tijdig en volledig op de hoogte te stellen van alle voor deze zaak relevante ontwikkelingen en evaluaties.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. dr. J. Beuving
collegelid